

OFIZETES.

HELYBEN ÉS VIDEKÉN

Egy évre ... 64 kor.
Fél évre ... 42 kor.
Egy negyed évre 21 kor.
Egy hónap ... 7 kor.

Nyitási költségek
mérőlapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyetért
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 39.

KLADOHIVATAL:

Aradi Nyomda Rt. Rt. Rt.
Társaság.
Tiszta főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1918.

Staubert József.

Szombath. december 14.

Hadikölcsön kötvényeink értékéről.

A háború tartama alatt már több oldalról hallatszott az a vélemény, hogy a hadikölcsön kötvényeink jóformán értéktelenek, mert azokat az állam visszafizetni nem fogja, sőt képtelen lesz arra is, hogy a hadikölcsönök után járó kamatokat fizethesse. A forradalom kitörése óta, mióta köztudomásúvá vált, hogy a háborút elvesztettük, a nép széles rétegében szinte általánosan hiszik, hogy az állam a kibocsátott hadikölcsönöket semmisnek fogja nyilvánítani. Akadtak nagy számban olyanok is, kik a múlt hó elején határozottsággal állították, hogy az adóhivatalok, tehát az állam az esedékessé vált szelvényeket már nem is váltja be. Időközben — természetesen — meggyőződhetett a közönség ezen utóbbi állítás valótlanságáról.

Mindenek ellenére azt tapasztaljuk, hogy a közönség a hadikölcsönök iránt táplált bizalmát teljesen elvesztette.

Pedig feltétlenül, minden kétséget kizáróan hinnünk kell abban, hogy az állam ezen kölcsönöket okvetlenül vissza akarja fizetni. Tudjuk azt, hogy az összes hatóságok, úgy a városok, mint a községek, megyék különböző alapjaik részére nagy összegű hadikölcsönöket jegyeztek és nemcsak annyit, mint a mennyi készpénz felett rendelkeztek, hanem ezen jóval felül is, többnyire a névérték 75 százalékáig lombardkölcsönrel megterhelve; a hadikölcsönök értéktelenségének nyilvánítása esetében tehát Magyarország városainak, községeinek, megyéinek nagy része csődbe kerülne. Kormányaink intencionál megfelelően számtalan árva egész vagyonát hadikölcsönökbe fektették be, kétséget nem szenved, tehát, hogy az állam az árvákat, gondnokoltakat ködusbotra juttatni nem fogja.

Téves azon hit is, mintha csakis gazdag embernek volna hadikölcsönkötvénye. Aránylag sokkal több van a kevésbé tehető, sőt szegényebb embernek birtokában. A hadbavonultak, de a felmentettek is felebbvalóik és más tényezők nyomása alatt kénytelenek voltak erejüket erősen meghaladó, igen sokszor lombardkölcsön igénybevétele mellett is, hadikölcsönöket jegyezni, már pedig állami érdek, hogy a beláthatatlan nagyszámban ily egyén a rönk szélére ne sodortassék.

De a hitelező pénzintézetekre való tekintettel sem lehet a hadikölcsön kötvények értéktelenedésére gondolni, nemcsak azért, mert ezek tulsokat jegyeztek, de inkább azért, mert a kormány óhajainak megfelelően — a jegyzések sikerét biztosítandó — magas kölcsönöket, 80—85% erejéig nyújtottak hadikölcsön kötvényekre. Ezek értéktelenedése esetében a magyarországi pénzintézeteknek és elsősorban Budapest legnagyobbjának tulajdon

része elpusztulna. Pénzintézetek esetleges tönkremenésének folyamánként jóformán minden embert anyagiilag teljesen szűntnek, hiszen tudjuk, hogy takarékpénztáraink tulajdonosai, azaz részvényesei nemcsak vagyonos emberek, hanem nagy részben ilyenek az úgynevezett kis emberek, agkok, özvegyek és árvák is. Ily elképzelhetetlen esetben, legnagyobb nemzeti vagyonunk, a néhány milliárdra menő takarékbetét is veszélyben forogna.

Mind e felsoroltakból a legnagyobb határozottsággal következtethető, hogy a hadikölcsön kötvények értéktelenné nem válhatnak. De nem is redukálható lényegesen azok bevételei értéke, hiszen milliárdokra rúgnak azon lombardkölcsönök, melyeket a hadikölcsön kötvényekre felvették, illetve folyósítottak és ezek értékének leszállítása vagy lebélyegzése esetében nem maradna elégséges fedezet. De nem redukálható a névérték azért sem, mert a legigazságatlanabb lenne, ha a létező vagyonnevek közül csupán egy és éppen az állampapírt ragadnák ki s csupán ezt a vagyont nem szűnték elkobzással, vagy kivételesen súlyos adóval.

Ily értékredukálás nem is felelhet meg azon sokszor hangoztatott és kétségtelenül helyes elvnek, hogy igazságos vagyonevonás, vagy adózás csak progresszív módon eszközölhető. Az uralkodó és ez irányban még mindig fejlődő elvek kizárják azt, hogy a szegény ember néhány száz koronás kölcsönkötvénye után, melyre még adós is, oly arányban eszközöltesék levonás, mint a nagyvagyonu emberek tartozás nélküli milliók hadikölcsön kötvénye után.

Előtérbe tolni azonban egy másik kérdés, vajon az állam lesz-e azon helyzetben, hogy vállalt kötelezettségének eleget tehessen. Ez az aggodalom nagyra növekedett különösen azóta mióta országunk integritását biztosítva nem látjuk. Ha országunk területéből egy részt elszakítanának, az e területen lakókra eső hadikölcsön összeget vissza kell fizetnie annak az államnak, ahová ezen területet csatolják. Ezt nemzetközi jogszabályok biztosítják. Az illető területtel megnövekedett állam nem vonhatja ki magát a nemzetközi jogszabályok alól, de saját érdekében is kényszerítve lesz a kölcsönök átvételére, mert ellenkező esetben az e területen lakó számos ember és intézmény birtokukban levő hadikölcsönök következményeként a rönk szélére jutna, a minek elkerülésére bizonyára törekednie kell. Továbbá szem előtt kell tartani még azon körülményt is, hogy az entente államok nem fogják túrni valamely állam olyképeni alakulását, hogy azt semmi, vagy kevés hadiköltség terhelje akkor, midőn a szomszéd, valamint az entente államoknak óriásira megnövekedett haditerhekkal küzdenie. Az elszakadó Horvátországot, az esetleg elszakadó északmagyarországi vagy más me-

gyékből alakuló országrészt meg kell terhelni a megfelelő hadiköltségekkel, mert ellenkező esetben nem vehetnek fel vele a versenyt az entente államok sem, melyeket szintén nagyon sújtanak a hadiköltségek. Ily helyzet várható alakulását már igazolják azon tények, hogy a cseh állam a német-osztrák állammal már hetek óta tárgyal a hadikölcsönök átvételéről. A hadikölcsönök elvi átváltása iránt nincsen eltérés az államoknál, csak az összeg nagysága iránt folynak az alkudozások. — A hírlapok szerint a német-osztrák állam 30 milliárd átvállalását kívánja, míg a cseh állam csak 25 milliárdot óhajt átvenni. Valószínűleg az átvállalási arányokat a békekonferencián fogják megállapítani.

Az ebből befolyó pénz a hadikölcsönök visszafizetésére felhasználható. Ugyancsak erre fordítható a katonai felszerelési tárgyakért befolyó pénz is. A német-osztrák pénzügyminiszter e címen állama részére 12 milliárd bevételt remél. Nálunk ez kevesebb lesz. Legnagyobb törlesztés eszközölhető majd azon összegekből, melyek a felemelendő hadinyereség- és vagyonadó címen bevételezhetők. Ezen adók a lakosság megnövekedett fizetési képességét tekintve oly fokig fejleszthetők, hogy az ebből származó és előbb említett bevételekkel együtt a hadikölcsönök tulajdoni része rövidebb idő leforgása alatt letörleszthető.

Földes Soma.

A kolozsvári román Nemzeti Tanács a pogrom ellen. A kolozsvári román Nemzeti Tanács sajtótudója hivatalosan közli: A lapokban tegnap egy mélyen elszomorító közlemény jelent meg, amelyben a eskély katonákat nyíltan arra biztatják, hogy a zsidók javait felőressék és őket emberi javaiktól megfoszassák. A gyulafehérvári román nemzetgyűlés határozata szerint a románság azivel és lélekkel a demokráciát óhajtja jövő állami életében követni, programunk nyílt és nemes, mi zsidó polgártársainknak jogot és nem pogromot ígérünk, vallásának, különleges fajiségének, szociális haladásának fejlődési szabadságot biztosítunk. Megvetéssel ítéljük el tehát azokat, akik most is öldöklésre és rablásra buzdítanak. A román Nemzeti Tanács kezei között levő bizonyítékok szerint nem tesz különbséget ember és ember között, mindenkit védeni és szeretni akar. Ezt a sötét felhívást csak olyanok szervezhetnék és terjeszthették, akik burkoltan a népben szunnyadó és szerencsére elalvó antiszemitizmust politikai feyvernek óhajtják felhasználni. Biztosítjuk zsidó polgártársainkat, hogy mi pogromok rendezésére sohase leszünk képesek a bennünk levő nemes kultúrörökvéseinknél fogva sem és a nyugalmat, a békét, a haladást mi minden erőnkkel védeni fogjuk, még azok ellen is, akik még most se szűnnek meg gyanusítani. Román Nemzeti Tanács.

Mit akarnak a csehek a felvidéki magyar vármegyékkel.

(Hodza Milán szerint az entente Kassát és Pozsonyt is odalátérte a cseh-szlovák köztársaságnak.)

(Budapesti munkatársunktól.) A cseh-szlovák követség Budapesten az Astoria szálló első emeletén van. Itt is, mint a többi most keletkezett budapesti követségen, magyarul beszélgetnek. Az a hölgy, aki a követség előszobájában megkérdezi az embertől, hogy mit akar, a legszebb palócós dialektussal beszél és csak akkor tudjuk meg, hogy az anyanyelve nem magyar, amikor a másik szobában tótul referál a beszélgetésünkről. A második szobában egy leány állandóan gépel, egy másik folyton a telefonnál ül és Turócszentmártonnal, Rózsahegygyel keres összeköttetést, azonban — és ezt mi a telefon miatt örjögő pesti polgárok némi kárörömmel állapítjuk meg — az összeköttetést nem sikerül létrehozni annak ellenére, hogy — mint a hölgy többször említi — diplomáciai kapcsolásról van szó.

Egy fiatal hadnagy bejelent Hodza Milánra, a cseh-szlovák köztársaság budapesti meghatalmazott követénél és a követ ur nyomában fogad. Hodza Milán szívesen ad intervjút. De alaposan megfontol minden szót, mielőtt kimondaná. Először azt kérdezem tőle, hogy jogot formálnak-e a cseh-szlovákok Északmagyarországon azon területére is, ahol tudvalevően magyarok laknak.

— Az ideiglenes demarkációs vonalat — teszem fel a kérdés — úgy állapították meg, hogy Pozsony, Kassa, Komárom, a Szepesség nagyrésze ezen demarkációs vonalon innen van. Ez azt jelenti, hogy az urak erre a területre nem reflektálnak?

— Ez egy tévedés — tiltakozik Hodza Milán. Hiszen Szepesség százhetvenkétezer lakosságából kilencvenhatezer tót, csak tizennyolcezer a magyar, harmincnyolcezer a német és tizenkétezer a rutén. Mi Szepességre igényt tartunk. Abajnak csak az északi csücske tót, Kassa azonban benne van abban a cseh-szlovák államban, amelyet az entente elismert. Pozsony is feltétlenül benne van. Egész Szepesség is benne van. Ezen már nem lehet változtatni. Mi tudjuk, hogy Kassának, Pozsonynak a zörne nem tót, de végre ezeket a földeket nem lehet kiragadni a tót tengerből.

— És milyen véleménnyel van követ ur a szepességi cseheknek arról az akciójáról, amely azt célozza, hogy a Szepesség független köztársaság legyen?

Mosolyogva feleli:

— A Szepességnek kétségkívül joga van ahhoz, hogy kiküldje az önálló köztársaságot. Nagyon örülünk, ha ez így lesz. Csakhogy én nem hiszem. Eppen tegnap volt itt ötven szepességi ur, akik közölték velem, hogy ők hangosar a köztársaság mellett kiabálnak, de ha a nyílt színpadra kerül a sor, akkor Szepesség a cseh-szlovák köztársasághoz csatlakozni.

— Mi egyébként a magyarság autonómiáját a legteljesebb mértékben biztosítjuk. De nemcsak a magyarokét, hanem a más kisebb nemzetiségekét is. Ezeknek meglesz a legteljesebb helyi autonómiájuk. Olyan autonómiát kapnak, amely a világon minden kisebbséget megillet. Ezen a téren különben is reciprocitás lesz a cseh-szlovák köztársaság és a magyar köztársaság között. A cseh-szlovák köztársaság területén lesz mintegy kétszáz ezer magyar, főként a városokban és az egyes határmenti vidékeknek. Így számítottuk ezt ki Jászi

miniszterrel urral is. Ezzel szemben viszont a magyar köztársaság területén reked mintegy félmillió tót, főleg Békés, Csanád- és Pestmegyék területén. A reciprocitás elvét úgy valósítjuk meg, hogy garantáljuk mi a magyar kisebbségnek ugyanazokat a jogokat, amelyeket a magyar köztársaság a területén megmaradó tót kisebbségnek garantál.

Megkérdeztem ezután a követ urtól, hogy mi történik a Ksoddal.

— A Ksoddal az történt, — felel — hogy a Ksod igazgatósága számolva az adott helyzettel és biztosítani akarván a vasúti forgalom rendes menetét, összes tisztviselőit és közalkalmazottait arra utasította, hogy az új helyzetben is helyükön maradjanak. Mi viszont nem gondolunk arra, hogy a forgalomban akár-hogyan is beleavatkozzunk és csapataink a vasut személyzetével egyöntetűleg fognak eljárni.

Beszélgetésünk végén a követ gazdasági kérdésekről beszélt és annak a véleményének adott kifejezést, hogy a háború után mi egymásra találunk és gazdaságilag jó viszonyban fogunk élni egymással. Szerinte a magyarságnak bele kellene törődnie abba, hogy területi áldozatokat hozzon és e helyett inkább gazdasági téren kellene kihasználni az ország kedvező földrajzi helyzetét.

Felesleges hozzáfűzni Hodza Milán nyilatkozatához azt, hogy a cseh-szlovák aspirációk tekintetében nem az Astoria-szállóban, hanem a békekonzferencián fognak dönteni.

Nagy Vince belügyminiszter.

(A birtok-reform egyelőre lekerül a napirendről?)

Budapestről jelentik: A kormány a ma ülési minisztertanácson határozott a személyi válságról. Károlyi Mihály gróf bejelentette, hogy Batthyány Tivadar gróf belügyminiszter és Bartha Albert hadügyminiszter lemondtak tárcáikról. A lemondásokat sajnálattal tudomásul vették. A minisztertanács ezután foglalkozott a tárcák betöltésének kérdésével. Belügyminiszterre Nagy Vince miniszterelnökségi államtitkár neveztek ki, a hadügyminiszteri tárcát egyelőre nem töltik be. A tárcát ideiglenesen Károlyi Mihály veszi át, aki a hadügyek vezetésével Böhm Vilmos államtitkár bízta meg. Foglalkozott a kormány Kobek Kornél belügyi államtitkár lemondásával is. A minisztertanács a lemondást nem vette tudomásul. A tegnapi esti minisztertanács kinevezte földművelésügyi államtitkárrá Csizmadia Sándort, a szociáldemokrata párt régi harcos vezető tagját és dr. Rácz Gyula miniszteri tanácsost, a radikális párt egyik vezetőjét. A minisztertanácson a földbirtok reform ügye is szóba került. A kabinet határozatlan radikális álláspontra helyezkedett, mindamelllett a kabinet polgári tagjai és a szociálisták között meg mindig vannak ellentétek. Végleges megállapodás nem jöhetett létre, mert a szociálista miniszterek utaltak rá, hogy előbb be kell még várniok a munkástanács állásfoglalását ebben a kérdésben. A minisztertanács hajnali négy óráig tartott.

Budapestről jelentik: Az éjszakai minisztertanácson szóba került a tegnapi nagy katonai tüntetés is. Kiderült, hogy a tüntetés ötlet-

szert volt. Sem a tüntetés előkészítésében, sem végrehajtásában nem volt része a szociáldemokrata-pártnak, annál kevésbé a szociálista minisztereknek. Az események a kormány jövő helyzetére való hatását az egyes politikai csoportokban különbözőképpen ítélik meg, de általában az a vélemény alakult ki, hogy a kormány sorsát illetőleg a szociálista párt magatartása a legirányadóbb.

Ugyancsak a tegnapi események következménye, hogy a földbirtokreform egyelőre lekerült a kormány napirendjéről, mert a budapesti helyőrség váratlan fellépése oly égetően új érdekeket vetett felszínre, amelyek mellett a kormány többi problémái szinte eltorpülnek. A Magyarország-nak ezzel szemben az az értesülése, hogy Buza Barna földművelésügyi miniszter elkészítette a földbirtokreformról szóló javaslatot, amely 46 fejezetből áll. Buza Barna a legközelebbi minisztertanácson fogja bemutatni a reformtervezetet. A reform alapvető intézkedéseire, sőt részleteire nézve is a kabinet tagjai között teljes az egyetértés.

„A csehek a szabadság poroszai.”

(Nyitrat megszállták a cseh-szlovák csapatok.)

Budapestről jelentik: Dvorcsák Viktor, az önálló tót köztársaság egyik vezető embere ma reggel megérkezett Eperjesről, ahol a tót nemzet tanáccsal folytatott tanácskozásokat. Egy újságról előtt Dvorcsák a következőket mondotta:

— A tót vármegyékben őrfási lelkeseudést keltett a köztársaság kiküldetése. Mindenütt plakátok hirdetik az eseményt.

Arra a kérdésre, hogy Hodza Milánra ajánlják-e fel a tót köztársaság elnökségét, így válaszolt:

— Erről még nem nyilatkozhatom. Ma délután még tanácskozások lesznek, a melyen részt vesz dr. Jeszlicska is.

Budapestről jelentik: A magyarországi tótok egy küldöttsége ma megjelent Jászi Oszkár miniszternél és hivatalosan bejelentette az önálló tót köztársaság megalakulását.

Budapestről jelentik: Dr. Brússa Károly, a tót köztársaság követe Kramarznak, az önálló tót köztársasággal kapcsolatban tett nyilatkozatáról a következőket mondotta:

— Kramar azt mondja, hogy az igazi szabadságot akarják tiszta szívvel megadni a tótságnak. A turócszentmártoni rada ismeretes nyilatkozatából, hogy „ahol szorongok vannak, nincs demokrácia” tudja a tót nép, hogy milyen szabadság az, amit kínálnak. A csehek a szabadság poroszai. Leplezetlenül imperialista politikát űznek, nem rokon szeretetből nyújtják felénk kezeiket, hanem földünk gazdasági és népünk munkaereje kell nekik. Megvagyunk róla győződve, hogy sikereink véglegesek lesznek.

Budapestről jelentik: Hivatalos jelentés a Magyarország területére benyomult idegen csapatok helyzetéről:

Csehek: Nyitrára cseh erősítések érkeztek és megszállták a várost. Dévényujfalról járőrscatározásokat jelentenek. Egyébként a helyzet változatlan.

Románok: A Brassón át előrenyomult csapatok megszállták Focarast. A betlenradnai vasuton (Besztercétől nyugatra) román csapateltolások történtek, ami újabb megsértése a fegyverszüneti szerződésnek.

Több határvidékről nincs újság.

Meg kell menteni az országot a bolsevikizmustól.

— Nagy Vince a polgári pártok és a szocialisták együtt működéséről. —

Budapestről jelentik tudósítónk: Nagy Vince az új belügyminiszter programjáról a következőket mondta egy újságíróknak:

— Mint belügyminiszternek semmi különös programom nincs. A kormány összetételében beállott személyi változás csak a kormány irányának határozottabb színezését jelenti. Én mint a Károlyi-pártnak régi tagja a párt radikális szárnyán vagyok és a kabinetben azt érzem kötelességemnek, hogy a kormány többi polgári tagjával együtt olyan programban állapodjunk meg a kormány szocialista tagjaival, amely program és annak megvalósítása Magyarország jövőjét biztosítani akaró polgári pártok részéről maximum legyen ameddig a polgári elemeknek a szocialista köteleményekkel szemben el kell menniük, hogy elkerüljék az osztályharcot és megteremtse a belső konszolidációt.

— Éz a maximum azonban, ameddig a polgári társadalomnak az áldozot terén el kell mennie, a szocialisták részéről a minimum. A polgári pártoknak és a szocialistáknak józanul kell megítélni a helyzetet és azon kell lenniük, hogy minden tudásukkal, minden erejükkel keresztül vigyék az egyetlen lehetséges megoldást, amelyet az ország és a nép érdeke követel. Ez nem lehet más, mint az előbb említett és a polgári társadalom részéről felajánlott maximumnak és a szocialisták részéről kívánt minimumnak összeegyeztetése. A polgári társadalomnak meg kell gondolnia, hogy fizetnie kell a háborúért. Ne elégedetlenkedjenek azok,

akik a háború okozói mellett annak idején állást foglaltak, hiszen nemcsak nekik, hanem a polgári társadalom pacifista tagjainak is fizetniük kell, akik előre látták a háború végét, akik a háború folyamán Károlyi Mihály teljesen igazolt és egyetlen helyes békepolitikáját támogatták minden erőszakkal szemben. Nyíltan állt előtünk a kérdés: *akarja-e a magyar társadalom a kelet felől fenyegető bolsevikizmus következményeivel szemben a helyzet konzekvenciáit levonni s akarja-e az országnak és saját magának megmenteni azt, amit még lehet?*

— Szánjuk el magunkat a legnagyobb áldozatkészségre, álljunk a kormány háta mögé és végezzük el magunkon azt az operációt, amely a helyzet parancsol a vagyontalanok óriási tömegével szemben. Mi ezt meg akarjuk tenni. Ebben nincs eltérés a kormány polgári tagjai között. A vagyoni különbségek áthidalása terén elmegyünk addig a pontig, ameddig azt a közérdek, a nép és az ország érdeke megkívánja és ameddig ezt a polgári társadalom alapjainak fenntartása számára a helyzet szükségessé teszi. Ezzel szemben megkívánjuk a szocialista párt minden józan és komoly tagjától, akik eszméik megvalósításának lehetőségét, számolnak, hogy ezt a kérdést az egyetlen megoldható alapon elfogadják és pártjuk szélső elemét rábírák arra a sokkal csekélyebb álláspontra, hogy szélső álláspontjából a nép és Magyarország érdekében engedjenek. Reméljük, hogy ezen az alapon sikerülni fog a megegyezés.

Magyarországi németek hűsége.

(Bleyer Jakab nyilatkozata.)

(Budapesti munkatársunktól.) Felkerestem ma Bleyer Jakab dr. egyetemi tanárt, a hazai németek néptanácsának elnökét. Több irányban intéztem kérdést a professzor úrhoz. Mindenekelőtt közöltem vele, hogy egyes lapokban a cseh-szlovák köztársaság budapesti követének egy nyilatkozata látott napvilágot, amely szerint a szepesi németek közölték a cseh-szlovák köztársasággal, hogy szívesen veszik, ha őket a cseh-szlovák államba kebelezzik be. Megkérdeztem hivatalos formában történt-e ilyen kijelentés és ha nem, felhatalmazták-e bárkit is, hogy a szepesi németek nevében ilyen kijelentést tegyen. Megkérdeztem továbbá, mi a hazai németek álláspontja Magyarország területi integritása tekintetében. Bleyer Jakab dr., aki Steuer György dr.-nak, Torontálmegye volt főispánjának, a néptanács alelnökének társaságában volt, a kérdéseimre a következő, felette érdekes kijelentéseket tette:

— A hazai németek néptanácsában a magyarországi németek minden rétege képviselve van. Képviselve vannak nálunk a szepesiek, akik a maguk részéről Farkas Viktor evangélikus lelkész, Weber Artur egyetemi tanár, Hayde Gyula dr. miniszteri tanácsost, Seltenreich Kornél villamosmérnöki titkárt delegálták a néptanácsba. A Bánátot Blaskovich Ferenc apátkanonok, Bónitz Ferenc miniszteri osztálytanácsos, Steuer György dr. és én képviseljük. A nyugatmagyarországi németek képviselői Huber János lapszerkesztő, Nits Mátyás író és Schwarcz Elemér dr. tanár. A mi megbízásunkból, de a szepesiek megbízásából senki sem tárgyalt és nem tárgyalhatott Hódzsákkal, vagy a cseh-szlovákok bármelyik képviselőjével. Erre mi senkinek felhatalmazást nem adtunk, de a szepesiek részéről sem kaptunk erre senki meghívását. Tiltakozunk is minden ilyen hamis állítás ellen, mert mi a hazai németek egészen más elveket és szempontokat vallunk.

— A hazai németek a magyarsághoz való viszonyában sok tekintetben hasonlít az elzászi németeknek a franciához való viszonyában sok tekintetben hasonlít az elzászi németeknek a franciához való viszonyához. Ezeket a németeket ötven évi porosz uralom sem tudta megnyerni a német gondolatnak.

— A mi álláspontunk az, hogy na kell, mi a magyarsággal együtt megyünk az irredentába is. Ha eltérünk az ország egyes részét, és ott németek és magyarság van, a németek és a magyarság együtt fog mindig küzdeni, hogy vagy visszakerüljenek újra Magyarországra, vagy más tekintetben szerezzék meg teljes autonómiájukat. Ha pedig együtt maradunk itt a hazában, akkor a németek számára követeljük a népfajti jogot, de továbbra is a magyarsággal együtt fogunk menni. A sorainkból származó intelligenciának részt kell venni a magyar közéletben továbbra is éppen úgy, mint ahogy ez eddig történt. Mi kívánjuk a mi németiségünk érvényesülését, azonban a régi hagyományos testvéri viszonyban akarunk élni a magyarsággal. Nem csatlakozunk ahhoz az irányhoz, amely a német faji gondolat kizárólagosságán épül fel. Ez a gondolat a magyar állam keretében feltékenységet, egyenlenséget, torzsalkodást idézne elő és a békés együtt létet lehetetlenné tenné még akkor is, ha Magyarország keleti Svájcá alakulna át.

— E nyilatkozathoz hozzáfűzöm még azt, hogy a hazai németek néptanácsa egyesíti magában az összes magyarországi németeket, az erdélyi szászok kivételével.

Arisztokrata tiszték askálódása a kormány ellen.

(Mért bukott meg a hadügyminiszter.)

Budapestről jelentik: Dr. Pogány József, a Katonatanács kormánybiztosa Bartha hadügyminiszter lemondásával kapcsolatos katonatüntetésről a következőket mondotta a hírlapíróknak:

— Bartha volt hadügyminiszter azzal, fenyegette meg Budapest helyőrségét, hogy a fűntetésről este hat órakor már tudni fog Franchez D'Esperey tábornok, aminek súlyos következményei lesznek. Ez a nyilatkozat világot vet arra a szerepre, amelyet Bartha és társai azántak a Budapestet megszálló csapatoknak és azok parancsnokságának. Bartha és környezete részéről minden megtörtént arra, hogy konzervatív irányban befolyásolják a megszálló tisztet. Tudatosan konzervatív meggyőződésű tisztakkal vették körül a francia tisztet és arisztokrata tisztakkal befolyásoltatták őket. A hadügyminiszter úgy látta jónak, ha a polgár, munkás és paraszt tömegeket reprezentáló köztársaság népkormányát herceg Odeschnich huszárhadnagy, báró Szencsény huszárezredes, báró Liptai huszárfőhadnagy, báró Pletzger huszárnagy és a Neri zeti Kaszinó egész huszártisztú elemek képviselték. Sok adat van arra, hogy az entente parancsnoksághoz beosztott magyar tiszték igen szomorú képet rajzoltak az ország állapotáról. Állandóan arról siránkoztak, hogy nem lesznek Magyarországon parforsz vadászatok és hogy, vége van ebben a szerencsétlen országban a rendnek és fegyelemnek. Így történhetett meg, hogy a francia főparancsnokság azzal a követeléssel lépett fel, hogy még Budapest belsejét is megszállhassa, noha eredetileg csak a környéket akarta okkupálni.

Pécs szerb parancsnoka a népért.

(Román csapatok Nagyszébenben.)

Pécsről jelentik: A szerb csapatok parancsnokának részvételével és Oberhammer Antal kormánybiztos jelenlétében a munkásszervezetek ülést tartottak, amelyen felszólalt a megszálló csapatok új parancsnoka, Hirbovanovics Szevő alezredes is. Az értekezlet célja az élelmezési és közszükségleti cikkek olcsóbbá tétele volt. Az alezredes felszólalásában hangsúlyozta, hogy ne politizáljanak az emberek, amint a szerb katonaság sem politizál, és amíg Pécs és Baranyamegye hovatartozása eldől a béketárgyaláson, mindenki végezze dolgát. Az értekezlet sok élelmiszer és közszükségleti cikk árát állapította meg. A szén ára 7.20 kor., a tej ára 80 fillér, tojás darabjéért 16 fillér, sertéshus kilójáért 7.20 kor., marhahús kilójáért 6.40 kor., a cipő ára 100 kor., öltöny ára 200 korona lett. A parancsnok megígérte, hogy az entente útján megtesz mindent, hogy a vasuti közlekedés helyreállítható legyen és hogy Pécs nyersahyagot kapjon.

Nagyszébenből jelentik: Ma reggel 7 órakor vonult be a városba a 10. román gyalogezred Oprescu ezredes parancsnoksága glatt. A vasuton dr. Pop C. István, dr. Saciu János, dr. Vlăd Aurél és dr. Bolla Romulus jelentek meg a kormányzótanács részéről. Ott volt Boeria altábornagy is. A pályaudvart ellepő nagy közönség ovációt rendezett a román csapatoknak, akiket Borsean András üdvözölt a lakosság nevében. Az ezredes azt válaszolta, hogy Ferdinánd király parancsára jön Nagy-Románia megvalósítására és a rend fenntartására.

Operett ellenforradalom.

— Renée pármái herceg, család és szélhámosok, altisztek, művésznők stb. stb. —

Hetek óta suttogva beszélnek Budapesten, hogy ellenforradalmi mozgalom készül. A trónra listák vissza akarják ültetni a magyar trónra *Habsburg* Károlyt. Pár rajongó fiatalember és ismert színész — legalább is így beszéltek — állanak a mozgalom élén. Szállokban és magánlakásokban tanácskoztak és a mozgalom élére megérkezett Bécsből *Renée pármái herceg*. A rendőrségen megjelent *Horvátovics* a Hungaria bank igazgatója és figyelmeztette a rendőrséget, hogy Renée pármái herceg, aki régi ismerőse Budapestre érkezett. A rendőrség tudomásul vette a bejelentést és kiadta a rendeletet, hogy a herceget figyelemmel kísérik a detektívek. A hadügyminiszternek ekkor már tudomása volt a dologról és civilruhás katonatisztek állandóan figyelemmel kísérték a herceget.

Kedden éjszaka 11 órakor a Rákóczi-ut 51. számú ház előtt, ahol *Péchy Erzsé*, a Városi Színház művésznője lakik, igazolásra szólították fel a herceget. A herceg igazolta magát, mire a detektívek kocsiba ültették és a rendőrségre vitték. A herceg igen szimpatikus 22-23 éves fiatalember, igen képzett, de *hallatlanul naiv*. A herceg utközből a detektívekkel beszélgetésbe elegyedett, elmondotta, hogy birtokai vannak Magyarországon, nem akar többé visszamenni Ausztriába, mert Bécsben nagyon rossz sora volt, a csócselék kifosztotta lakását és neki egy hátsó ajtóon kellett menekülnie. A detektívek előtt a következőket jelentette ki:

— *Nem ellenforradalmat csinálni jöttem. Szerelmes vagyok Péchy Erzsibe és ő miattá jöttem Budapestre.*

A szerelmi regény története a következő: Még ez év júniusában történt, hogy egy este a herceg megjelent a Vigaszínházban, ahol a Művészregényben *Péchy Erzsibe* játszott. A hercegnek nagyon megtetszett a primadonna, akinek *Pálmay Ilka* később be is mutatott a hercegnek. A szerelem hónapokig tartott, a herceg mindenütt megjelent, ahol a művésznő fel lépett és később a kezét is megkérte *Péchy Erzsibe*.

Bécsben erre a hírre nagyon megrémültek és rövidesen ki is adták a hivatalos jelentést, hogy a herceg eljegyezte *Hohenberg Zsófia* főhercegnőt, nehai *Ferenc Ferdinánd* trónörökös árvaát. A főherceg azonban nem volt hajlandó elhagyni a művésznőt, állandóan Pesten tartózkodott és ott volt akkor is, amikor a forradalom kitört: Ő vitte autóján Bécsbe a királyi gyermekeit Gödöllőről. Bécsből állandóan levelezett a művésznővel, akinek megígérte, hogy mielőbbi lehet visszajön Bécsből és feleségül veszi.

Közben a herceg Bécsben egy mulatóhelyen megismerkedett egy báró *Rosner Ferenc* nevű huszárhadapróddal, aki elmondotta, hogy ő magyarországi nagybirtokos és bemutatja a hercegnek *Pálmay Pál* tábornokot, aki 150.000 forintos ellenforradalmi sereget szervez, amelynek az élére a hercegnek kell állania. A herceg kijelentette, hogy ő nem hajlandó az ellenforradalom élére állani, miután azonban Budapestre akart jönni, szívesen vállalkozott arra, hogy *Rosnerrel* Budapestre utazik.

Rosner, aki soha sem volt báró, hanem egy elhunyt budapesti orvosnak a fia, nagyban dicsekedett azzal, hogy Budapestben előkelő összeköttetései vannak és dicsekedett ősi magánas származásával. A főherceg elutazása előtt Bécsben 45.000 koronát vett fel a *Länder* banktól és a pénz őrizetét *Rosnerre* bízta. Mikor a magyar határhoz ért, *Rosner* a herceg elé lépett s komoly arccal így szólt hozzá:

— *Bár van hercegem! A magyar gárda tagjai megtudták, hogy ön ezen a vonaton utazik s 20.000 koronát kellett adnom az ügy ellátására.*

A herceg ebbe beleegyezett s így már csak 25.000 koronára maradt. Budapestre érve, értékes ajándékokat küldött *Pálmay Ilkának* és *Péchy Erzsibe*nek, akiknek állandóan *Rosner* adta át az ajándékokat, majd pedig mindig olyan formában, mintha azokat ő adná. Budapestben

csatlakozott a herceghez *Sztanek Alfonz* tizedes, *Rosner* régi barátja, aki most hadnagy uniformisban járt. A herceg Budapestre való érkezése után egy lépést sem tett *Rosner* nélkül s így meg *Péchy Erzsibe*, sem *Pálmay Ilkát* nem merde meglátogatni.

Alig néhány napig voltak Budapestben, a mikor *Rosner*, aki újabb pénzt akart kicsalni, *Székesfehérvárra* csalta el a herceget, azzal, hogy ott ülésezik a royalista bizottság, amelynek fontos közömbi valója van a herceggel. Itt *Rosner* két ismerősének mutatta be a herceget, akik kijelentették, hogy már egy negyedmillió hadsereg áll a royalisták háta mögött, akik rövidesen kikiáltják a királyságot. Ezután *Rosner* a két új ismerős egyikét a herceg mellé osztotta be adjutánsul, a másikat pedig maga mellé vette.

Közben elfogyott a herceg pénze s ezért megbízta *Ivány Gyula* hadnagyot, hogy utazzék Bécsbe, ahol a *Länder*-banktól 350.000 koronáértéki értékpapírt és pénzt vegyen fel. Korona megjelent a bankban, ahol gyanusnak találták a hadnagyot és nem adták át neki a pénzt. A hadnagy erre felkereste a herceg nagynénjét, *Mária Anunciata főhercegnőt*, akinek elmondta a herceg kalandjait. A főhercegnő kétségbeesve hallotta, hogy öccse szélhámosok kezébe került, két levelet írt a hercegnek, amelyben könyörgött, hogy utazzék vissza Bécsbe. A herceg azonban jól érezte magát Budapestben, ahol valószínűleg bőven élt. Az Erzsibet királyné szállodában lakott egy kétágyas szobában. A másik ágyban egy *Gries Antal* nevű hadnagy aludt, akivel a herceg egy mulató helyen ismerkedett meg. A pamlagon és a földön aludtak az előkelő társaság többi tagjai.

Mikor a főkapitányságra vitték a herceget, *Nemes* detektív előszobájában várakozott már *Rosner*, egy nagyon szimpatikus kinézésű, elegáns fiatalember, akinek az a tragédiája, hogy ő is szerelmes volt *Péchy Erzsibe*. Állandóan virágokat küldött a művésznőnek, akinek állandóan be akart mutatkozni. A művésznő azonban mindig elutasította.

Két héttel ezelőtt egy hordár állított be a művésznőhöz egy levéllel és egy csokorral és elmondta, hogy a levél küldője személyesen szeretné átadni a csokrot a művésznőnek. *Péchy Erzsibe* szigorú hangon kiutasította a hordárt. A hordár erre lekapta piros sapkáját, kigombolta köpenyét, amelyről kicsillant a huszártiszti uniformis, aztán egy szinpadra mozdulat kíséretében bemutatkozott:

— *Báró Rosner Ferenc vagyok!*

A művésznő erre a trükkre mosolygott és kijelentette, hogy elfogadja a bemutatkozást, de csak abban az esetben, ha magával hozza a herceget. *Rosner* erre elhozta a herceget, aki *Pálmay Ilka* lakásán találkozott *Péchy*vel.

A herceg bevallotta, hogy elküldte a pénzt, mire *Pálmay* tanácsára elhatározta, hogy a rendőrségen feljeleníti a szélhámosokat. A rendőrségen *dr. Szentkirályi Béla* főkapitányhelyettes hallgatta ki a főherceget és megállanította, hogy a herceg budapesti tartózkodásának hátterében nincsenek politikai célok és bűnvádi eljárásnak nincs helye, mert a herceg kihallgatása során kijelentette, hogy lehet, hogy adott *Rosner*nek pénzt, de arra nem emlékezik biztosan. Kihallgatták *Sztaneket* is, *Iványt* is. *Ivány* teljesen korrektil járt el, amikor rákérült, hogy szélhámosokkal van dolga, rögtön jelentést tett a rendőrségen. Így végződött a budapesti royalista forradalom.

TÖBB, MINT SZÁZ apróhirdetés olvasható az Aradi Közlöny vasárnapj számában. Vevők eladók alkalmazottat keresők és alkalmazottak egymásra találhatnak az Aradi Közlöny apróhirdetéseitől.

A szerb csapatok ünnepe a várban.

(Szent András napi ünnep.)

A görög keleti naptár szerint ma van Szent András napja, amely Szerbiában a királyi ház ünnepe jelent. A szerbeknél ugyanis minden családnak megvan a védőszentje és a névnapok helyett a szerbek a házi szentek napját ünneplik meg. A Karagyorgyevics-család védőszentje Szent András s így András napja Szerbiában állami ünneppé tételt meg a Karagyorgyevics dinasztia uralkodása óta.

A várban levő szerb csapatok is megünnepezték ma ezt a napot. Az ünnepegen, amelyen részt vett a gyászoló *Popovics* alezredes is, megjelentek az aradi és a környékbeli szerbség tagjai is. Délelőtt 11 órakor ünnepi istentisztelet volt a tiszti kaszinó nagytermében berendezett templomban, ahol a tisztkar és a legénység egyszerű szolgálati ruhában jelent meg.

Az ünnepi misét *Ilkics István* aradi szerb lelkész celebrálta két pap segítségével mellett. Az ünnepegen mintegy hatvanan vettek részt a szerb lakosság köréből.

Az istentisztelet után a tisztkar a megjelent vendégeket ebédre hívta meg, amit a tisztkaszinó éttermében szolgáltak fel. Az asztalán *Ilkics István* lelkész ült, aki, mint egyedüli felszólaló a Karagyorgyevics dinasztiára, a szerb népre és a népek barátságos és békés együttélésére ültette poharát.

Az istentiszteleten és az ebéden csak férfiak vettek részt, délután azonban az aradi szerb intelligencia nő tagjai is megjelentek a várban, ahol a tiszti kaszinó tancstermében táncmulatság vette kezdetét. A szerb katonákból alakított cigánybanda muzsikálta a különféle szerb táncokat, azután a boszton s egyéb nemzetközi táncok következtek. Több mint száz hölgy jelent meg a szerb tisztek táncmulatságán, amely a legvidámabb hangulatban a késő esti órákig tartott.

TÖRVÉNYSZEK.

§ A román ügyvédek esküje. Egy délutáni lap írja: Érdekes jelenet játszódott le ma az aradi törvényszéken. Tizenegy órára egy polgári ügynek tárgyalása volt kitűzve a törvényszék egyik tanácsa előtt, amelyben *Szabó István* táblabíró elnökölt, tagjai pedig *Jakó Sándor* táblabíró és *Schull Ármán* dr. törvényszéki bíró voltak. A felperest dr. *Lázár Zoárd* keletenél ügyvéd képviselte, az alperes képtelenül pedig dr. *Ispravnik* alperes aradi román ügyvéd jelent meg. Mielőtt az érdemleges tárgyalás kezdetét vette volna, *Lázár Zoárd* dr. felállott és a következőket mondotta: Tekintetes törvényszék! Egy előterjesztésem van. Én letetem az esküt a magyar köztársaságra, de tudom, hogy az ellenfél ügyvédje ezt az esküt nem tette le. Véleményem szerint ennélfogva az ellenfél ügyvédje nincs jogosítva a magyar népköztársaság bírósága előtt ügyvépi funkciót teljesíteni és így az ellenfél ügyvépi tekintendő, mint aki képviselő nélkül maradt. Kérem erre nézve a tekintetes törvényszék határozatát. *Ispravnik Szever* dr. tiltakozott eme feljegyzés ellen és kérte a bíróságot, ne görögitsen akadályokat az elé, hogy a román ügyvédek funkciót teljesíthessenek. A törvényszék tanácsa ezután visszavonult. Háromnegyed órai tanácskozás után *Szabó István* elnök kihirdette a törvényszék végzését, amely szerint a bíróság december 20-án fogja közölni határozatát.

MŰVÉSZET.

* Hóti műsor. Vasárnap d. u. Szatambul rózsája. Vasárnap este Éva B) bérlet. Hétfőn II. József császár C) bérlet. Kedden Parasztbecsület. Az ur A) bérlet. Szerda Parasztbecsület. Május B) bérlet. Csütörtök Parasztbecsület. Május C) bérlet. Péntek Ember tragédiája A) bérlet. Szombat d. u. Hejehuja báró. Szombat este Ember tragédiája B) bérlet. December 24-én d. u. 8 órakor Argyilus és Tündér Ilona.

Az aradi jószágigazgatóság sorsa.

(Veszélyben a telepesek tulajdonjoga.)

Az aradi állami jószágigazgatóság jövődó sorsáról sok szó esik most a Ferdinánd-utcai földművelésügyi palotában. Az aradi jószágigazgatóság hatáskörébe, melyek ugyanis azok a gazdasági területek, melyek Temes-, Torontál-, Krassó-Szörény és Hunyadmegyékben most megszállás alatt vannak. A letűnt kormányok birtokpolitikája mindössze ezekben a telepítésekben merült ki.

Az aradi jószágigazgatóság tisztviselői kára attól tart, hogy bizonyos kedvezőtlen körülmények bekövetkeztével a z intézmény likvidálni lesz kénytelen. Hivatalos kijelentés természetesen még nem történt ilyen irányban s a kérdéssel a kormány nem is foglalkozott, mert ez utóbbi a mai helyzetet végleges megoldásnak nem tekintheti.

A tisztviselőket azonban már most is érdekli ez a kérdés és többen közülök tréfásan hangoztatják, hogy angol és francia nyelvet tanulnak a bekövetkezendő és egyik miniszter által is hangoztatott kivándorlás esetére. A hivatalnokai kor véleménye szerinte esetleges likvidálás hónapokat venne igénybe.

De nemcsak a maguk helyzetét látják sötétnek a jószágigazgatóság derék hazafias tisztviselői, hanem azt mondják, hogy azok az ér-

dekek is veszélyben vannak, melyek őrzésére ez a hivatal életbe lépett. Sok száz magyar családról van szó, kik az aradi jószágigazgatóság hatáskörébe tartozó birtokon élnek és most az a sors vár rájuk, hogy a földtől, melyet 15—20 éve műveltek, esetleg meg kell válniok.

A telepítési törvény ugyanis azt mondja ki, hogy a föld csak 15 évi használat után válik a megművelő telepesnek tulajdonává. Ennek letelte után nevére telekkönyvileg átírandó. Ez az átíratás azonban sok száz esetben nem történt meg s bár letelt a szóbanforgó határidő, a birtok a telekkönyvekben ma is az állam nevében szerepel, mint ennek tulajdona. A mulasztás, konzekvenciája pedig az, hogy a megszálló csapatok most egyszerűen állami tulajdonnak tekinthetik a telepesek földjeit s azokat birtokukba vehetik, a telepeseket pedig elbocsáthatják.

Most a tizenkettedik órában megindult ugyan lázasan az átíratási eljárás, de kérdés, hogy meglesz-e a kellő sikere, tekintettel arra, hogy a megszállott területeken a híroságok munkáját már nem a magyar kormány irányítja.

A „Romanul”

és a szerb megszállás.

(Internálások a Bánátban.)

A „Romanul” holnapi száma támadást indít a Bánátot megszálló szerbek ellen, akiket azal vádol meg, hogy a bánáti román lakossággal szemben igazságtalan rendszabályokkal él. Így közbek között felsorolja az internálásokat és kritizálja a szerbeknek azt a ténykedését, hogy a megszállott területeken elrendelték a népszavazást.

A közlemény a következőkben sorolja fel a szerbeknek a románokkal szemben elkövetett állítólagos erőszakosságait:

December 1-én a megszálló szerb csapatok parancsnoka betiltotta minden román újság megjelenését a Bánátban, azonkívül megiltotta azt, hogy román lapokat, vagy más román kulturtermékeket vigyenek a Bánátba.

December 7-én a szerb parancsnok rendelkezése szerb katonák jelentek meg Gerebenc román községben, ott letartóztatták Szekosán Száva román papot, azonkívül Miclea József és Tistya Martin román tanítókat, akiket Fehértemplomba vittek. Itt a letartóztatott román férfiakat 11 napig fogva tartották, azután rabként vitték el, ahol most is fogva vannak.

December 8-án a bogsáni járásban levő Kölnith községben a szerbek letartóztatták Jeramio Péter román papot s annak fiát, aki végzett teológus. Itt letartóztatták Andrievi román tanítót is, akit előbb Temesvárra, onnan pedig Belgrádba szállították. A szerbek ezenkívül Zsidovin és Mosnica községekből 7 jómódu román gazdát vittek el tuszna Belgrádba, Temesszentmiklós községből pedig Petrika Tódor román plébánost. Ezenkívül december 11-én a román községekből egymásután internálják a jómódu román parasztokat. Az internálás okául a szerbek azt adják elő, hogy az internált emberek agitációt indítottak, hogy szerbia eszméje, és a megszálló szerb csapatok ellen, ezmost mindössze az történt, hogy a letartóztatott románok Nagyrománia mellett agitáltak.

Felpanaszolja ezenkívül a cikk, hogy december 12-én a szerb parancsnok elrendelte a megszállott területen a népszavazást, amely a megszálló csapatok terrorja alatt történik s a mellyel a szerbek a béke tárgyalások előtt fait á complit akarnak teremteni a Bánát hovatartozóságának kérdésében. A szavazás folyik most is és a szerbek félelmetesen terrorizálják a román lakosságot.

December 9-én — a cikk szerint — a Bánátba egy angol és francia tisztekből álló bizottság érkezett, hogy megállapítsa a szerb-román surlódások okát. Ez a bizottság azonban nem működhetik objektíve és zavartalanul, mert a szerb tisztek és a szerb intelligencia tagjai minden erejükkel befolyásolni igyekeznek a bizottságban levő tiszteket. Állandóan együtt vannak, a szerb családok vendégségbe hívják őket s azokat a románokat, akik meg merik szólítani a tiszteket, a szerbek letartóztatják.

(Bécsben panaszkodnak a románok.)

Bécsből jelentik: A Román Nemzeti Tanács sajtóirodája közleményt juttatott a bécsi lapokhoz, amely ezeket tartalmazza:

Az erdélyi magyarok és románok által lakott terület magyar lakosai a román kormány által Alba-Julianban hozott határozatok óta a román lakosság irányában egyre fenyegetőbb magaviseletet tanúsít. Felfegyverkeznek és részben reguláris csapatokkal, részben irreguláris bandákkal terrorizálják a román népet, úgy, hogy nincs kizárva az a lehetőség, hogy legközelebb általános összeütközésre kerül a dolog. Ezt a veszedelmet csak úgy lehetne elkerülni, ha a románok lakta területet megszállják. Az örökös zavarok elegendő okot szolgáltatnak rá, hogy román, vagy más entente sereg vonuljon be arra a területre, amely a demarkációnális területen túl fekszik. A magyar lakosság Erdélyben és a románok által lakott területek magyar népe támogatva a magyar hadsereg maradék töredékeitől és felfegyverkezett bandáktól, állandóan veszélyeztetni ezt a területet, mindennap véres összeütközések és öldöklések fordulnak elő. A kolozsvári román nemzeti tanács helyiségét több ízben megtámadták. Magyarlapon, Székelykocsárdon és Tövisen hallatlan erőszakosságok történtek. A magyar kormány nem képes a közrendet saját közigazgatási szerveivel biztosítani. Hivatalnokai elhagyták szolgálati állomásukat és egyre jobban elharapózik az anarchia. A magyarok nem akarják átadni a közigazgatást a románoknak, ezek pedig egyideig tartózkodóan viselkedtek, nehogy az entente intenciói ellen cselekedjenek és mert kerülni akarják a vérontást, a meddig lehet. De hosszú ideig ez nem mehet így tovább. A bolsevikizmus befészke-

lésének megakadályozása céljából is szükséges, hogy a románok által lakott nagy területet vagy román sorkatonaság, vagy entente csapatok szállják meg.

Debrecen népe

Husz tanár ellen.

(Óriási botrányok egy gyűlésen.)

Debrecenből jelentik: Rendkívül viharos népgyűlése volt ma a debreceni köztársasági pártnak. A Bika szálló, amelyben a népgyűlést tartották, zsufolásig megtelt mindkét nembeli hallgatósággal, amelyben a társadalom minden rétege képviselve volt. A gyűlést Ferenczy Gyula egyetemi tanár nyitotta meg. Majd Roskovics Artur lapszerkesztő foglalkozott a hírhedt Husz ügygel. Rámutatott az ország szerencsétlen helyzetére, a felelőtlen egyének reakciós cselekményeire és arra, hogy most, amikor a levegő tel van feszültséggel, megtörtént, hogy egy egyetemi tanár a pogrom jelszavát dobta a közönség közé.

Erre borzasztó erővel tört ki a vihar, a közönség vagy tíz percig abcugolta, szidta Huszt.

— Abcug Husz, le vele — kiabálták torkuk szakadtából férfiak, nők vegyesen.

Mikor a láрма nagynehezen lecsendesült, egyszerre egy harsány „éjen” hangzott el. Erre újból kitört a vihar. Többen botokat, székeket ragadtak és az éljenzőt kezdték kutatni a tömegben. Csakhamar meg is találták Bordisz Gábor hadnagy, egyetemi hallgató személyében. Életveszélyes tolongás keletkezett körülötte, szidták, sértegették, sőt többen inzultálták is őt. Csak az elnökség erélyes közbelépésének volt köszönhető, hogy a fiatalembert meg nem lincseltek.

Mikor a rend ismét helyreállott, a szónok befejezte beszédét.

Csakhamar újabb láрма keletkezett, mert a fiatalember, akinek életét csak az elnökség mentette meg, a felviharzott szenvedélyek közepette megakarta magyarázni, hogy miért éljenezte ő Huszt. A közönséget ezuttal is sikerült lecsillapítani és végül is kimondotta az értekezlet, hogy tiltakozik Husz eljárása ellen.

Mialatt mindez lezajlott a Bika szálló nagyszobájában, a 9. honvéd gyalogezred lakóházában az a hír terjedt el, hogy a Bikában tartott gyűlésen a royalisták puccsot akarnak csinálni és tüntetni akarnak a köztársaság ellen. A kaszárnyából háromszáz felfegyverzett szuronyos honvéd vonult fel nyolc géppuskával, hogy a gyűlést szétverje. A félreértésből súlyos bajok származhattak volna, de szerencsére Hunold Gyula kormánybiztos, aki értesült a készülő eseményekről, idejében felvilágosította a katonákat, akik ezután megnyugodva visszatértek kaszárnyájukba.

KÖZELELMEZÉS.

× A lisszadagok átvétele. Felszólítottam a hatósági cikkeket árusító kereskedőket, hogy folyó 17-én délig az ok megjelölésével névjegyzéken jelentsék be azon vevőik nevét, kik addig a terminusig a 8 havi lissztekét bármely okból nem vették át. A névjegyzékben felveendő név, lakhely, pontos cím és az át nem vétel oka. Közelelmzési hiv. vezető.

× Almaiz átvétele. Értesitem az érdekelteket, hogy a Kálvin János-utcai raktár szombatn folyó hó 14-én délután 4 óráig nyitva van, mikor is a kifizetett almaiz utalványok ott kiválthatók. Közelelmzési hiv. vezető.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi, büntetendő cselekményt követ el. —

HIREK.

A polgármester lemondott társadalmi állásairól.

(Lócs Rezső nyilatkozata.)

Arról értesülünk, hogy Lócs Rezső polgármester lemondott a Kőlcsey-Egyesületben, a Torna-egyletben és Vadász-egyletben viselt elnöki tisztségeiről, valamint a Polgári Jótékony Nőegylet titkári állásáról. A polgármester elhatározásának az az intenciója, hogy a polgármesteri állás esetleg ne kerüljön összeférhetlenségi helyzetbe a társadalmi egyesületekben viselt megbízási állásokkal. Az Aradi Közlöny tudósítója felkereste Lócs Rezső polgármestert és megkérdezte, fedí-e a tényt szerzett értesülésünk. A polgármester ezeket mondotta:

— Az Aradi Közlöny értesülése megfelel a valóságnak. Fájó szívvel bár, de lemondtam a Kőlcsey-egyesület, a Torna-egylet és Vadász-egylet elnökségeiről, valamint a Polgári Nőegylet titkári állásáról. Elhatározásomban az az intenció vezetett, hogy mint polgármester a legcsekélyebb mértékben se kerüljek inkompatibilitásba.

— Kissé csodálkozni fognak, hogy a Kőlcsey-egyesület elnökségéről lemondottam. De meg fogják érteni elhatározásom helyességét, ha megtudják az okot, amely engem a lemondásra készített. Mint polgármester hivatalból elnöke vagyok a Kultur-palota felügyelő-bizottságának. Igaz ugyan, hogy a bizottság felügyele főleg a palota épületére terjed ki, de mint polgármesternek kötelessége a palotában levő intézmények kulturális felügyelete is. Ha tehát a felügyelő-bizottság elnöke vagyok, mint ilyen legfőbb ellenőrzője az egész Kultur-palotának, nem állhatok a Kőlcsey-egyesület élén is, mert ha mint felügyelő-bizottsági elnök valamit kifogásolni valót találok a Kőlcsey-egyesület működésében, viszont mint ennek a kulturális egyesületnek elnöke, nem deferálhatnék a felügyelő-bizottságnak. Itt rejlik az inkompatibilitás és ezért lemondtam a Kőlcsey-egyesület elnöki tisztségéről.

— A Torna-egylet és Vadász-egylet elnökségéről egyszerűen azért mondtam le, mert a város területi kérdésekben mindkét egylettel szerződéses viszonyban áll. A polgármester pedig nem lehet elnöke olyan társadalmi intézményeknek, amelyek a várossal szerződéses viszonyban állnak. A Polgári Jótékony Nőegylet titkári állásáról egyszerűen azért mondtam le, mert az alapszabályok értelmében a mindenkori polgármester az elnöke.

Egyébként arról értesülünk, hogy a Kőlcsey-egyesület elnöke Jancovics Ferenc főreáliskola igazgató, a Kőlcsey-egyesület elnöke lesz, a Polgári Jótékony Nőegylet titkári állásárapedig értesülésünk szerint dr. Lócs Rezső ügyvédet választják meg.

— Köztársaságot követelnek az olasz szocialisták. Luganóból jelentik: Az olasz szocialista párt elnöksége elhatározta, hogy a társadalmi küzdelem új szakának küszöbén a proletáriátus szervezeteinek delegátusait december 21-én Bolognába gyűlésre hívja össze, míg Olaszország gazdasági és politikai szervezetei december 29-én a tartományi fővárosokban tartanak ülésüket a következő programmal: 1. A hadsereg azonnali leszerelése. 2. A csapatok azonnali visszahívása a forradalmi Oroszországból. 3. A kulturális alapvető szabadságaihoz való jog. 4. Amnesztia az összes katonai és politikai bűnösök számára. A Szecolo közli az olaszországi szakszervezet és munkáskamarák tanácsának programját, amelynek főbb pontjai a következők: Alkotmányozó nemzetgyűlés összehívása, köztársasági államforma, általános és titkos választójog a nőkre való tekintet nélkül.

— Konstantinápolyi Érvetségi palotánk olasz kézen. Rómából jelentik: A Giornale D'Italia szerint olasz matrózok elfoglalták a konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövetség épületét és kitűzték rá az olasz lobogót. Valamennyi berendezési tárgyat és az irattárat lepecsételték és maguk a matrózok őrzik.

— Popovits alezredesné emlékezetére vasárnapról kezdve az aradi szerb templomban 40 napot kezdve tartanak.

— Elnevezések. A hadügyminiszter Hajsó Oszkár, Babescu Elek és Jakabffy Tódor századosokat őrnagyokká nevezte ki.

— Gilio kapitány meghalt. Budapestről jelentik: Gilio Rimoldi nobile della Spada Egón huszárkapitány 35 éves korában a harc-téren szerzett súlyos sebesülése következtében Budapesten meghalt. A temetés katonai pompával ma délután volt a Kerepesi úti temetőben. — Gilio kapitányt, a kiváló urlovast sokan ismerték Aradon. A háború elején a Har-dik-huszárokhoz került, velük volt künn a harc-téren és több ízben tartózkodott Aradon, ahol sok barátot szerzett a snájdig, rokonszenves huszártiszt, akinek mellét egész serog kitüntetés díszítette.

— Cseh csapatok Karlsbadban. Karlsbad-ból jelentik: E hó 13-án este hat óra után 800 cseh-szlovák katona érkezett a Keleti pályaudvarra 30 tiszti vezetésével. A csehek énekelve vonultak be a városba és azt megszállották.

— Fegyelmet! Huszonnégy óra alatt változott meg a világ! Ez rendén van, bármennyire is esodálatraméltó, hogy ily rövid idő alatt felforduljon minden állami és társadalmi berendezkedés s alul kerüljenek a fejedelmek s meg-felül magasságokba jusson a nép. Nincs azonban rendén, hogy e világtelfordulással a világ-felfogások is felfordultak. Hogy a rendből rendtelenség lett, a hazaszeretetből hazaárulás, a szabadságból fosztogatás, a fegyelemből pedig munkátlanság..... Peresz! a fegyelem..... És valahogy senkinek sem izlik. Gondolkozás nélkül szeretné mindenki félredobni, mint az új alakulásban teljesen felesleges lomot. Pedig ez a felfogás, ha idejekorán el nem felejtjük, alighanem katasztrófához vezet. Mert fegyelem nélkül talán lehet országot foglalni, de államot berendezni semmiesetre. Fegyelem nélkül olyan egy ország, mint az a népgyűlés, ahol mindenki beszél és senki se hallgat a másikra, vagy mint az egyszerű ház építése, amelyet a kőművesek mindenike a saját terve szerint épített, anélkül, hogy a másik munkájára tekintett volna. Milyen hivatal az, ahol fegyelem nincs, ahol mindenki parancsolni akar és senki sem óhajt engedelmessé válni? Ahát a főnök ki se nyithatja a száját, nem irányíthat, hanyag hivatalnokot meg nem róhat, mert ha ezt teszi, egy ad hoc „hivatali tanács” azonnal elboacsátását követeli. Ez most tud-millik a divat... Fegyelem! urak, polgárok! Fegyelem! Mert különben olyanok leszünk, mint a hegedű, amelynek nincs hurja s így senki sem veszi észre, vagy több hurja van, mint kellene és a hangzavart senkise akarja hallani. Szálljunk egy kicsit végre magunkba s mindennapi imádságunkat töltsük meg egy mondattal: . . . Jöjjön el újra a fegyelem országára!

— A németek fosztogatása Marosborsán. Seidner Sándor földbirtokos ma Marosborsáról táviratot küldött dr. Varjassy Lajos kormánybiztoshoz, amelyben bejelenti, hogy tegnap német csapatok vonultak át a községen, ahol fosztogatni kezdtek. A távirat szerint a földbirtokos szálást adott az átvonuló német tiszteknek, akik lakásában kifosztották a szekrényeket és magukkal vitték sok ruhát, fehérneműt és drága szőnyegetek. Seidner kára meghaladja a 40.000 koronát. A kormánybiztos az esetet bejelentette a hadügyminiszteriumnak.

— Egy hónappal meghosszabbították a fegyverszünet Németországgal. Berlinből jelentik: A fegyverszünet Németország és az entente között egy hónappal meghosszabbították. A Frelheit beavatott helyről arról értesül, számolna azzal a veszéllyel, hogy a semleges zónát is megszállják az entente csapatok, mert az entente azon az állásponton van, hogy a fegyverszüneti szerződés egyes rendelkezéseit Németország nem hajtotta végre.

— Alkalmazott mérnökök. Budapesten az Ipari és Közlekedési Tisztviselők Szövetsége megalkotta az Alkalmazott Mérnökök Országos Szövetségét, melybe tömörülnek mindazon mérnökök és mérnöki munkát végző alkalmazottak, kik magán vagy közalkalmazásban állnak. A Szövetség aradi fiókját a legrövidebb időn belül óhajtjuk felállítani, ezért fölkerjük az összes kartársakat, hogy ennek megbeszélése céljából ma, szombaton este fél 8 órakor szíveskedjenek megjelenni a Magántisztviselők Központi szállóban lévő helviségében (Salac-utca.) Az előkészítő bizottság.

— A szesztilalom szigorítása. A kiadott szesztilalomnak az aradi vendéglősök nem tesznek eleget. Minden éjjel részeg katonák járkálnak az utcákon és a most annyira fontos közrendet a legnagyobb mértékben veszélyeztetik. Ezért a kormánybiztos ma felhívta a rendőrséget, hogy a legnagyobb szigorúsággal ellenőrizze a szesztilalom és a záróra betartását és minden vendéglőstől, aki a tilalom ellen csak egyszer is vét, már úndjárt az első eset alkalmával vonja meg az italmérés jogot, azonkívül intézkedjék üzleteiknek azonnali bezárására iránt.

— Eljegyzés. Kugel Frzskét Brádról eljegyezte Gross Ármán fatermelő Déváról. (Minden külön értesítés helyett.)

— Meghívó! Felkérjük az aradi földmívelési tisztviselők és alkalmazottak fogyasztási szövetkezetének összes tagjait, hogy folyó hó 15-én vasárnap délelőtt 10 órára a löszáigazgatósági épület I. emeleti tanácstermében teljes számban megjelenni szíveskedjenek. Tárgy: A Felszámoló bizottság jelentése és a vagyon felosztása. Felszámoló bizottság.

— Az Aradon tartózkodó menekültekhez. Az összes menekültek, akik Aradon tartózkodnak, felhivatnak, hogy f. hó 14-én reggel 9-12 óráig és d. u. 2-4-ig alulirott irodában segítyezsük céljából jelentkezzenek. Az iroda f. hó 14-től mindennap (vasárnap d. u. kivételével) d. e. 9-12-ig és d. u. 2-4-ig tart hivatalos órákat. A pályaudvari kirendeltség irodája (a pályaudvari parancsnokság irodája) egész nap permanenciában van. A „Menekültek központi irodája” Boros Béni-tér 28. szám alatt van (Széchenyi-gőzmalom mellett) és a menekültek összes ügyeikkel ide forduljanak.

— A ruhabezszolgáltatás megkezdődik. A harctérről hasatérő katonák felruházására megindult akció zavartalan lebonyolítása érdekében Angel István helyettes polgármester elrendelte, hogy a város lakossága utóankint szállítsa el a ruhát a Weitsar- és Kazinyó-utcsák sarkán levő polgári fuvarokba folyó hó 16-án reggel 8 órától működő hadügyi kirendeltséghez. Hétfőn és kedden a következő utcsák lakói vannak soron: December 16-án: 8-tól 9-ig Aulich Lajos, Ákác, Andrásy-tér, Alsómarospartos, Apaffy, Andrányi Károly, 9-től 10-ig Apponyi-körút, Arany János, Aranykéz, Argyal, Asztalos Sándor, Attila-tér, Arok, Atzél Péter-utcsák, 10-től 11-ig Almos, Arpád-tér, Bajza, Baross Gábor, Bercsényi Miklós, 11-től 12-ig Batthyány, Bem, Besze János, Bocskó, Boeskey-tér, Báthory, Bethlen. Délután 2-től 3-ig Baros sötány, Borona, Boros Béni, Birkás, 3-tól 4-ig Botond, Csiky Gergely, Csernovits Péter, Csallán, Osatorna, Cserep. 4-től 5-ig Gáj Csorda, Csutora, 5-től 6-ig Csokonay, Csada, Csata, Csuzor, Csemege-tér, Damjanich, Darányi. December 17-én 8-tól 9-ig Deák Ferenc, Dembinasky, Dezséffy, Dezső, 9-től 10-ig Dobó, Dohány, Drégely, Dugonits, Edelspacher, Eke, 10-től 11-ig Eötvös, Erdélyi, Erzsébet, Erzsébet királyné-körút, Fa, Farkas, 11-től 12-ig Fábán Gábor, Fábán László, Fácán, Ferdinánd, Ferenc Ferdinánd, Ferenc-tér, Félkerék, Flórián, Forray, Fűrj, 2-től 3-ig Garai, Gál László, Gizella-utca, Gizella-tér, Görbe, Gyár, 3-tól 4-ig György, 4-től 5-ig Hajó, Haktér, Hassinger, Hátár, Három veréb, Heim Domokos, 5-től 6-ig Hindenburg, Holtmaros, Hunyadi, Huszár, Hova-utcsák. Az Aradi Közlöny mindig két nappal előbb jelzi, mely utcsák következnek.

— Az aradi kereskedők szabadszervezetének előkészítő bizottsága közli, hogy a kereskedő-tanács tagjainak vasárnapra tervezett megválasztása elhalasztott.

LEGUJABB.

Wilson Európába érkezett.

— Németország élelmet kap az ententétől. —

Londonból jelentik: A George Washington gözös Wilson elnökkel ma délután 12 óra 50 perckor Bresibe érkezett.

Trierből jelentik: A német fegyverszüneti szerződést ma délelőtt 11 óra 40 perckor Poch generalisszimus szalonkocsijában meghosszabbították. Ezt a meghosszabbítást annak a fenn tartásával, hogy a szövetséges kormányok hozzájárulnak az előzetes kormányok hozzájárulnak az előzetes békeszerződés megkötéséig ki fogják terjeszteni. A szövetségesek főparancsnoka fenntartja magának a jogot, hogy a Rajna jobpartján levő ventrális rónát a kölni hidtól északra a holland határig megszállhassa.

Az ülés megnyitása után Foch marsal közölte, hogy a Németországban horgonyzó 2.5 millió tonnányi hajókat Németország ellátása céljából a szövetségesek ellenőrzése alá kell helyezni, ennek ellenére a hajók német tulajdonban maradnak és német legénységgel szállhatnak tengerre. Az élelmiszerekkel való ellátást két bizottság szabályozza. Az egyiknek, a mely az élelmiszereket vásárolja Párisban van a székhelye, másiknak, amely a szállítás és elosztással van megbízva Londonban.

Berlinből jelentik: Solz államtitkár visszavonulásáról még nem történt döntés. A formális visszalépési kérvényt még nem is nyújtotta be.

Berlinből jelentik: A porosz kormány elhatározta, hogy a porosz alkotmányozó gyűlést nyolc nappal a német alkotmányozó nemzetgyűlési választások után tartja.

Laibachból jelentik: Ide érkezett jelentések szerint az olaszok Belső- és Felső-Karintia egyes pontjain átlépték a demarkációs vonalat.

Kaposvárról jelentik: A városban teljes a fenn és nyugalom. A tegnapi zavargásoknak hat halottja van: egy kereskedő, aki a véletlenül lett áldozata és öt katona, akik a zavargásban kaptak halálos sérülést.

A Politikai Híradó jelentik: A Károlyi-párt vasárnap délelőtt 11 órakor értekezletet tart, a melyen tárgyainak fogják a párt új programtervezetét.

— **Halálozások.** Bokor István Máv. vizsgáló főkezelő felesége, született Dulka Juliana tegnap 48 éves korában meghalt. A temetés holnap szombatdélután 2 órakor lesz a Hindenburg-ut 13. számú gyászszobából.

D. Nagy Jánosné született Bondár Mária ma délután 64 éves korában meghalt. A temetés vasárnap délután 3 órakor lesz a Gyár-utca 1. számú gyászszobából.

— **Aradi ügyvédek szabadszervezője.** Az ügyvédek szabadszervezetébe belépett kártársak felkéretnek a szabadszervezetnek december hó 15-én, vasárnap délelőtt 11 órakor az ügyvédi kamara üléstermében megtartandó teljes gyűlésén való szíves megjelenésre. Tárgysorozat: 1. Állásfoglalás a január hó 5-én megtartandó kamarai tisztújító rendkívüli közgyűlés ügyében. 2. Alelnök választás. 3. Szabályzat kiegészítés. Dr. Zeiner Gusztáv titkár.

— **Boldog temesváriak!** Temesvárról írják: A helybeli pékmesterek küldöttségileg jelentek meg Jakobi főispán előtt, ahol előadták, hogy kiflit nem süthetnek, hanem csak zsemlet, amelynek árát 20 fillérben kéri megállapítani. A főispán ehhez hozzájárult s így a temesváriak máj kedden zsemlet ehetnek.

— **Meghívó.** Az aradi hivatalosolgák jótékony célú Asztaltársasága f. hó 14-én d. u. 5 órakor saját helyiségében (Park-vendéglő) választmányi ülést tart, melyre a választmány összes tagjait, nemkülönben az érdeklődő kártársaimat is ez uton van szerencsém tisztelettel meghívni. Pecsénye István elnök.

— **A rokkantak, hadiövezgyek és hadiár-
vák nagygyűlése.** A rokkantak, hadiövezgyek és hadiár-
vák f. hó 15-én d. e. 11 órakor tart-
ják nagygyűlésüket a Kulturpalota nagytermé-
ben. Rokkant bajtársak! Jöjjetek el mindany-
nyian, hogy megvédelmezzük, felkaroljuk a mi
legszonebb ügyünket. Tömörüljünk és tartsunk
össze! Legyünk egyik ne csak a szenvedés-
ben, hanem a szervezetben, valamint egyik le-
szünk a munkában is. A rokkant katonatanács
elnöksége.

— **Harcoterről** visszatért ügyvédeknek, ke-
reskedőknek és iparosoknak méltánvos áron
szállít papír és írószereket, nyomtatványokat
Pichler S. papirkereskedése és könyvnyom-
dája, Bohus-palota, Telefon 308.

KÖZGAZDASÁG.

— **Igazgatósági ülés.** Az Aradvármegyei
Gazdasági Egyesület 1918. évi december hó
21-én délelőtt 10 órakor az egyesület székhá-
zának tanácstermében V. igazgató-választmá-
nyi gyűlést tartja.

A MOZI.

* **Nagy Nordisk-film az Urániaház.** (Két
érdekes film egy este.) Érdekesítő műsort
mutatott be péntek este az Uránia-színház.
Két érdekes kép került színre, amelyek közül
„A nagy érzés” című háromfelvonásos Nor-
disk-film nagy hatást keltett. Este Fröhlich, a
bájos művész és Ali Blüthecker, a kiváló ka-
rakter-színész játszik ennek a hatásos drá-
mának a főszerepeit. Különös érdeklődésre
tarthatnak számot azok a részek, amelyek Dél
amerika elhagyott vidékein játszanak, ahol a
természet gyönyörű színpompája, a vadság
színes egzotikumuk tükröződik vissza a képek-
ből. Az érdekesítő Nordisk-képet egy vidám
cselekményű háromfelvonásos bohózat előzi
meg, amelynek „Ördögös szerelem” a címe.
A kacagtató és mulattató kép nemcsak szelle-
mes, hanem komolyan szórakoztató is. A mű-
sor naponta négyszer kerül előadásra, még pe-
dig délután 4, fél 6, 7 és fél 9 órakor.

* **Az élet vándorai.** (Szenzációs cirkusz-
dráma az Apollóban.) A közönség nagy elő-
szeretettel veszi a cirkuszdrámákat, amelyek
rendszerint érdekességben és izgalmaságban
tútesznek a társadalmi drámákon. Az Apolló-
színház pénteken újra cirkuszdrámát mutatott
be, amely hatásos színekkel festi meg azt a
különleges levegőt, azt az izgalmas keretet, a
melyben a cirkuszélet vándorai élnek le életük-
ket. A háromfelvonásos drámának cselekmé-
nye nagyon érdekes, de különös értéket adnak
a filmnek azok a cirkuszi attrakciók, amelye-
ket a szerző a képbe beleszólt. A kép, amely
pénteki b emutatóján nagy tetszést aratott,
szombaton és vasárnap is műsoron szerepel.
Szombaton négy előadást tart a színház: 4,
fél 6, 7 és fél 9 órai kezdettel. Vasárnap pedig
öt előadás lesz a fenti kezdésekkel, azzal a
különbséggel, hogy az első előadást fél 3 óra-
kor kezdi a színház.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy előfizető. Forduljon a brutális ház-
mester elleni panaszával a rendőrséghez.

Felelős szerkesztő:
TELLER KALMAN

Apolló-színház.

1918. dec. 14-én:
Élet vándorai.
Cirkusz attrakció 8
felvonásban.

Uránia-színház.

1918. dec. 14-én:
Nagy érzés.
Színmű négy felvo-
násban.

NYILTTÉR.

As ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Az Ur megváltoztatlan szent akaratában
megnyugodva, fájó szívvel és sajgó kobbellel tu-
da-juk mindazokkal, akik mérhetetlen nagy bán-
tunkban osztottak akarnak, hogy gyászunk van.
A Magasságbelinek kifürkészhetetlen szent
akarata a mai napon 48 éves korában, házasság-
nak 29-ik esztendejében, hosszas szenvedés és a
halotti szentségek ajtatos felvétele után magához
szólította szeretett feleségem, illetőleg édes anyánk,
anyósunk, nagyanyánk, nővérünk, sógornőnk és
rokonunk

Bokor Istvánné

született Dulka Julianna

lelkét.

Az Istenben boldogult földi maradványai fo-
lyó hó 14-én d. u. 3 órakor fogtak a Hindenburg-
ut 13. sz. gyászszobából a róm. kath. anyaszent-
egyház szertartásai után a helybeli felső temető-
ben lévő családi sírkertben örök nyugalomra he-
lyeztetni.

Az engedélyt gyászimise áldozat, az elhunyt-
nak lelki üdvéért f. hó 16-án délelőtt 1/8 órakor
fog a helybeli főist. Minorita-egyház szentgyé-
házában az egok Urának bemutatni.

Entéke legyen örökké áldott!

Arad, 1918. december hó 12-én.

Bokor István máv. vizsgáló főkezelő férje.
Bokor Géza, Prokopetz Emília szül. Bokor Már-
git, Bokor Irénka, Bokor Ernőné gyermekei. Özv.
Duska Antalné szül. Dulka Gizella, Szántó Ist-
vánné szül. Dulka Rozália, Böcs Gyuláné szül.
Dulka Ilonka nővérei. Prokopetz Emil veje. M.
Prokopetz Emília unokája Szántó István, Böcs
Gyula, Büchler Márton sógorai. Szántó Pistike
keresztfia és unokatestvére. Ugyezintén számos más
közel és távoli rokon, a jóbarátok és jóismerősök
névében is. 8919

„Kegyelet” temetőzési és hullaszállítás vállalat
Arad, Weitzer János-utca 7.

D. Nagy János a maga, illetve leánya Mária
férjhezett Máté Jánosné, úgy az előirtottak, vala-
mint a szentes rokon és ismerős névében is mé-
lyen megtört szívvel szomorúan jelentik a lelejt-
hetetlen jó hitves, édesanya, anyós, nagyanya,
unokatestvér, rokon és jóbarátok

D. Nagy Jánosné

született Bondár Mária

f. évi december hó 18-án déli 12 órakor, életének
64-ik s boldog házasságának 42-ik évében, hosz-
szas szenvedés után a Mindenható rendelkezésé-
hez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai f.
hó 15-én d. u. 8 órakor fogtak a Gyár-utca 1b.
sz. saját házából a református egyház szertint
tartandó ima után a helybeli felső temetőben örök
nyugalomra helyeztetni.

Legyen a hant könnyű kísérvetett perai jelett.

Arad, 1918. december hó 18-én.

Máté János veje. Özv. Nagy Jánosné szül.
Borbély Mária menyje. Nagy Imre László unokája.
Csöte István sógora. Csöte Istvánné szül. Jakus
Etelka unokatestvére. Özv. Deibler Mihályné szül.
Pásztor Róza és gyermekei unokahuga. Özv. Bodó
Józsefné, Béres Anna rokonai, illetve hűség-
ápelői. 8922

Varga Imre első temetőzési intézete Arad, And-
rássy-tér 12. Telefon nappal: 37. Éjjeli szolgálat: 738.

Dr. Messer Károly

katonai szolgálatból visszatérve

ügyvédi irodáját

Aradon, Szabadság-tér 17. szám alatt
újbol

m e g n y i t o t t a.

Telefon 392.

392

Apró hirdetések.

Levelezés.

FINOM LELKU Hatol özvegy vagy elvált asszonynak hű barátja lenne 35 éves nőiellen utimber. Ajánlatot „Finom lelkü” jellegre a kiadóba. 8864

Alkalmazást keres.

VÖRÖSKERESZT vizsgázott betegápolónő házakhoz ajánlik. Cim Bocskay-tér 3. 8787

Alkalmazást nyer.

MOSÓNÓ FELVÉTELEK. Batthyány-utca 23. I. em. 900

7-8 GYERMEK polgári iskolai magánvizsgára leendő előkészítésre tanító, vagy tanítónő keresetlik. Érdeklődők forduljanak Diószeghy József állomásfőnökhöz Honvéd. 8911

KÁLMESTER KERESTETIK nagy bérházban. Közműves udvarban. Bővebbet a kiadóban. 8928

BEJÁRÓNÉ, ki a fahordást is vállalja, azonnali belépésre keresetlik. Erzsébet-körút 37. II. em. 12. 8910

KIFÜTŐ PUL, jó szétés mellett, nyomdánkban alkalmazást nyer.

Lakást keres.

BÜTÖRÖZÖTT egy vagy két szobás lakást keres Szabolcs térségében, Vaddiszkórt-utca. 8979

Vétel és eladás.

FÉRFI TÉLIKABÁT kőszőrneműre való, finom, egész új, eladó Kálvin János-utca 1. az udvarban háttal, megtekinthető délután 2-4 óra közt. 8914

IRÓGÉP Underwood, jó karban 3000 koronáért eladó. Cim a kiadóban 8917

380 DRE. Ujzszentanna Népbank részvény, ugyasintén 300 H. új, 180 H. óber kiegészítőben is eladó. Adalman Andrássy, Ujzszentanna. 8916

ELADÓK posztyonra való hízott kók és pulykit, előnyül különként 12 koronáért. József főherceg-ut 19. 8920

FELHÍVOM a nagyérdemű közönséget, hogy aki innapra halat akar beszerezni, előre rendelje meg, mivel a mostani szállítás nagy nehézségekbe ütközik és így körülbelül anyai halat hozatunk, amely anyai előre meglesz rendelve. Lelekár József, Asztalos Sándor-utca 9. 1141

KARÁCSONYI ALBUMOK már Deák Béla könyvkereskedőnél kaphatók, Forray-utca. Telefon 902. 8865

FÜGGÖNY, 2 ablakra poltiche, 1 asztalterítő, 2 ablakra posztófüggöny, hozzávaló 2 ágyra terítővel, elköltözés miatt eladó. Megtekinthető naponta 3-4. Eötvös-utca 1. sz., II. 5. ajó. 8892

LEGSZEBB AJÁNDÉK A KÖNYV. Gyermekek és felnőttek számára nagy választékkal szolgál Deák Béla könyvkereskedése, Forray-utca. Telefon 902. 8866

JÓKARBAN LEVŐ használt biliárd asztal, előnyös árban eladó. Kern Henrik, Vitézság. 8899

AGYHUZAT eladó. Ferdinánd-utca 7. szám, házfelügyelőnél. 8901

ELADÓ fekete charmesse selyem, két berakott antik szekrény, szövet függönyök, hozzá ágy és asztalterítő, gratin és vászon függönyök, nagy polttáros és kisebb polttáros asztalok. Andrassy-tér 21. szám, I. em. balra. 900

HASZNALT ÓLOM megvételre keresetlik. Bővebbet a kiadóban. 8100

Ingatlan.

MEGVÉTELRE KERESÉK belvárosi lakóeszes bérházat Csukay Gyula Kiszén. 8918

VARJASSY LAJOS-UTCA 144. száma ház eladó. 8915

ELADÓ a belvárosban egy jól védett, adómentes, 3 alcára szülő emeletes bérház. Bővebbet Varjassy Lajos-utca 20. szám. 8842

Oktatás.

MAGÁNTANULÓK előkészítését és gyorsabb tanulók korrepetolását felelősséggel vállal volt I. Ft. Internátus, Chorin Aron-utca 1. 8698

Üzletek.

NAGYOBB KÖZSÉGBEN főforgalmu vegyeskereskedés, trafik és italterméssel, szép házzal, nagy kerttel és melléképületekkel, örök áron eladó. Kárpál József, Szabadhely. 8850

Különféle.

APRÓHIRDÍTÉSEK az Aradi Közlöny részére felvételnek a Messanger-boy iradában, Klein I. hirdetés és hirdetőirodájában, Trinyi-utca és Mundi Borcs Beni-tér 18. sz. alatti papírüzletben.

Arad, 1918. december 14. HIRDETMÉNY.

Eltelték bűntudattal gyanított Papp (Popp) György aradi lakos bűnyűgyben a nagyváradi törvényszék vizsgálóbírája B. 1812-1917. számú végzettséggel Papp (Popp) György vagyonára az 1918. XVIII. t. a. 1. §-ában meghatározott zárlatot elrendeltem, a 2428/1918. M. E. számú rendelet 7. §-ának rendelkezésével képest a kir. törvényszék felhívja minisztereket, akik Papp (Popp) György ellen a használat bűncselekmény elkövetése (1915. évi) előtt követelést vagy egyéb jogot szerztek, hogy vagyonjogi igényeiket és követeléseiket 1919. évi február hó 15. napjáig ezen kir. törvényszéknel a 2428/1918. M. E. rendelet 9. §-ában meghatározott módon jelentse be.

Aki kárigényét vagy követelést a most megszabott határidő alatt be nem jelenti, igényére vagy követelésére nézve a használatnak az államra szálló vagyonából nem követelhet kielégítést, kivéve legkisebb a vagyonnak az államra szállását kimondó ítélet jogerőre emelkedéséig igényét vagy követelést szabályszerűen bejelenti és kimutatja, hogy a bejelentést hibáján kívül mulasztotta el. Aradon, 1918. évi október hó 28. napján.

Dr. Fikser a k. törvényszéki bíró. 8919

Fagymentes Brassói káposzta kapható a Ferenc-téren 36 kor. mázsánként Kirschner és Ferencznel.

Gazdáknak

14-én, szombaton a Hadik-husár laktanyában

LOVAK használatra 8797 kiadatnak.

Árverési hirdetmény.

Györökön

f. hó 16-én (vasárnap) d. o. 9 órakor a község tulajdonát képező

egy bika és egy kan árverésen 8918 eladatnak.

Békéscsabán

Ujkigyósi-utca 18. sz. alatt lévő ház 8924 melyben 60 év óta jó menetű vegyeskereskedés

és italterméssel van, üzlettől való visszavonulás miatt eladó. Bővebbet a helyszínen vagy Badó Miksnál Oravicsabányán.

Hétfőn reggel

9 órakor a

Hadik husárlaktanyában lóárverés 8977

HIRDETMÉNY.

Közhírré teszem, hogy a magyar kereskedelmi miniszter 311-1918. O. E. M. B. sz. rendeletével az építési és lakás felszerelési anyagok termelése és forgalomba hozatalának szabályozásáról szóló 2929-1918. illetve 4084-1918. M. E. számú rendeletek kiegészítése tárgyában a következőket rendel.

1. §. Az előidézett rendelet 1. §-ában felsorolt anyagokon kívül a bejelentési kötelezettséget az 5000 kgr.-nál több mézporra (mészhidrát), az 900 m³-nél több keramitlapra, a 2500 darabnál több keramittéglára és 2500 darabnál több keramitkőre kiterjesztem.

2. §. Az előidézett rendelet 5. §-ában felsorolt anyagokon kívül az alá vételt a tetőcserépre, mézporra (mészhidrát), a keramitlapokra, keramitkövekre és keramittéglákra kiterjesztem, az ugyan ezen §. b) pontjában felsorolt Eternitpala helyett asbest vagy cellulóze pala értendő.

3. §. Az előidézett rendelet 7. §-ában felsorolt anyagokra nézve fennálló szállítási igazolvány beszerzésének kötelezettséget a tetőfedőcserépre és mézporra (mészhidrát) kiterjesztem.

Arad, 1918. december hó 7-én. Böttner, Közpályás, b.

Viszketegséget, nemcsak, rákát a leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti, törvényesen védett „Skabotorm-Kenőcs”. Nincsen szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsétet Dr. Flesch-féle kériünk. Próbá tegyél 4.-k., vagy tegyél 6.-k. Csak a család adás 18.-k. Kapható Aradon, Hajós Árpád gyógyszerárában, Andrássy-tér 21. Válassz a „KALOS-PORN” védjegyre ügyeljél! 7181

Huspacoláshoz való

SALÉTROM

1 deka 60 fillérért kapható.

MOROL

fagyás elleni folyadék

3 és 5 korona.

Venti szerek egyedül kaphatók: 18 WAJDITS GYÖRGY József névű gyógyszerárában Arad, József főherceg-ut 11. szám. Karolina-utcai megálló. — Hőzkérház, Ötvenesi utadalon, H. A. V. és A. Os. E. V., Kir. fogház stb. szállítója.